

кани да приема поста на почетенъ вицеконсулъ на Съединенитѣ държави въ Пловдивъ. Той ми прѣдаде тая покана, но азъ отказахъ.

Смъртъта покоси напоследъкъ въ сравнително ранна възраст незабравимия ни благодѣтель г. Скайлеръ. Умръ неоплаканъ отъ България тоя, който толкозъ нейни сълзи бѣше отрилъ. Ни една жива българска дума не отиде да утѣши неговата челядь, ни единъ зеленъ български листецъ не се изпрати да раззелени неговия гробъ. Но неговата паметъ трѣбва да живѣе и да се зеленѣе въ българското отечество, защото безъ него нашата страна не щѣше може би да бжде каквато е днесъ. И да е вѣрно дори утвърждението на тогавашния английски посланикъ въ Цариградъ, Съръ Хенри Еллиотъ, че английскиятъ пратеникъ г. Берингъ „откри Батакъ“¹⁾, убѣждението на цѣлия безпристрастенъ свѣтъ е, че г. Берингъ не щѣше да иде въ Батакъ и не щѣше да го „открие“, ако не бѣше г. Скайлеръ да го слѣди като сѣнка.²⁾ А безъ Батакъ, г. Гладстонъ нѣмаше да пише прочутата си брошура, Англия не щѣше да се развълнува отъ невидени до тогава митинги, конференция нѣмаше да се събере въ Цариградъ, и великиятъ освободителъ нѣмаше да тегли сабята за насъ.

Г-нъ Скайлеръ ни принесе и друга не по-малка услуга. Той пръвъ, заедно съ покойния князь Церетелевъ, изработи проекта за създаването на една автономна България, който проектъ отпослѣ послужи за основа на разискванията въ цариградската конференция. Нему и на князь Церетелевъ дължимъ, слѣдователно, обстоятелството, че не само Санстефанскиятъ договоръ, но прѣди него, и единъ европейски ареопагъ призна Македония за съставна частъ на България.

¹⁾ Blue Book, Turkey № 1 (1877). стр. 143.

²⁾ Споредъ достовѣрни частни свѣдѣния, които имамъ, г. г. Уошбърнъ, Лонгъ и Панаретовъ, добръ познатитѣ професори на Robert-College, сж дѣятелно помогнали за тогавашното пжтуване на г. Скайлеръ изъ България. Когато се рѣшило въ Англия да се изпрати г. Берингъ, казанитѣ трима уважаеми дѣйци на народното ни възраждане, една нощъ до късно убѣждавали г. Скайлера да трѣгне. Той склонилъ, съ условие, че г. Мейнаирдъ (американскиятъ посланикъ) ще се съгласи, и че единъ българинъ тълмачъ ще му се даде. Съгласието се издѣйствувало, а за драгоманинъ му се далъ г. П. Димитровъ, на чието мѣсто, въ редакцията на в. Зорница, останалъ г. Ив. П. Славейковъ.